

ACTIVITEITENPLAN

GREENPORT BUSINESS PARK (KLAVER 14)

HEIERKERKWEG ONG.

TE VENLO

Ecologie

Rapportage activiteitenplan

Greenport Business Park (Klaver 14)

Heierkerkweg ong. te Venlo

Opdrachtgever	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo Sint Jansweg 20 5928 RC Venlo
Rapportnummer	8848.003
Versienummer	D5
Status	Eindrapportage
Datum	20 juli 2020
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 0485 - 581818 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	drs. L.E.L. Gijsen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ir. B.H.H. Verdijck
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA	4
2.1	Inleiding	4
2.2	Locatiegegevens en huidige situatie	5
2.3	Toekomstige gebruik van de onderzoekslocatie	8
2.4	Toekomstige inrichting omgeving van Greenport Business Park.....	8
2.5	Planning van de activiteiten	10
3	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE	11
3.1	Aanwezige soorten en verbodsbepalingen	11
3.2	Staat van instandhouding	11
3.3	Onderzoeksresultaten das.....	12
3.4	Onderzoeksresultaten vliegroute voor diverse vleermuissoorten	13
4	WETTELIJK BELANG.....	15
4.1	Belang “Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”	15
4.2	Belang “Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied”	15
5	ALTERNATIEVEN	17
5.1	Alternatieve werkwijze en planning	17
5.2	Invulling locatie en alternatieve inrichtingsplannen	17
5.3	Alternatieve locatie	17
6	EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA.....	19
6.1	Algemeen.....	19
6.2	Vliegroute diverse vleermuissoorten	19
6.3	Das (vaste rust- en verblijfplaatsen)	20
6.4	Das (foerageergebied).....	20
7	TE TREFFEN MAATREGELEN	22
7.1	Vliegroute diverse vleermuissoorten	22
7.2	Das (foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaats).....	22
7.3	Compensatiegronden	25
7.4	Planning werkzaamheden	26
8	LITERATUURLIJST	29

BIJLAGE 1: VISIEKAART

BIJLAGE 2: COMPENSATIEGRONDEN DAS

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo opdracht gekregen voor het opstellen van een activiteitenplan en het begeleiden van een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen aan de Heierkerkweg te Venlo. Het gebied wordt omgevormd tot Greenport Business Park, voorheen ook wel 'Klaver 14' genoemd.

In het activiteitenplan zijn onder andere de adequate maatregelen verwoord om overtreding van een verbodsbepaling te voorkomen of om afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding te mitigeren of te compenseren. De tijdelijke, permanente en cumulatieve effecten op de functionaliteit, zowel in kwaliteit als kwantiteit, voor de desbetreffende soorten zijn mede opgenomen in het ecologisch activiteitenplan.

Door Econsultancy is in 2019 een quickscan flora en fauna voor de locatie opgesteld (rapport 8848.001, d.d. 4 februari 2019). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een bureaustudie en een veldbezoek. Het veldbezoek is afgelegd op 3 januari 2019. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat. Omdat er voor diverse soorten potentieel geschikt habitat aanwezig was, is een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd in 2019.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat de planlocatie en omgeving gebruikt wordt door de volgende soorten (zie Tabel 1), die vallen onder hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming. Middels het onderhavige activiteitenplan wordt ontheffing aangevraagd voor de in Tabel 1 benoemde soorten en functies.

Tabel 1. Soorten waarvoor in onderhavig activiteitenplan ontheffing wordt aangevraagd.

Soort	Functie	Locatie	Ontheffingsaanvraag?
Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis en water-vleermuis	Vliegrouete en foerageerfunctie	Venrayseweg, Heierkerkweg en bosrand aan de zuidgrens van de planlocatie	Ja: artikel 3.5 lid 2 (en 4)
Das	Vaste rust en verblijfplaats (hoofdburcht buiten onderzoekslocatie) en functioneel leefgebied	Onderzoekslocatie en werkerrein ten oosten van de planlocatie	Ja: artikel 3.10 lid 1

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de eigendomssituatie, na uitwerking van het aanvullend ecologisch onderzoek, veranderd is: tijdens het aanvullend ecologisch onderzoek werd een groter eigendom verondersteld dan in de huidige situatie. Een gedeelte van de planlocatie die onderzocht is bij het aanvullend onderzoek, is in particulier eigendom en wordt (vooralsnog) niet ontwikkeld door Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (zie Figuur 3). Een aantal beschermde functies en/of soorten is hiermee buiten de planlocatie voor dit activiteitenplan komen te liggen.

Voor alle overige soorten is te allen tijden de zorgplicht van kracht. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden. In de praktijk kan dit worden toegepast door aangetroffen individuen te verplaatsen of door in één richting te werken zodat dieren kunnen vluchten en door te werken buiten broedseizoenen.

In Tabel 2 is een overzicht opgenomen van de bekende documenten jonger dan 6 jaar die betrekking hebben op de planlocatie zelf of de directe omgeving.

Tabel 2. Bekende rapportages die betrekking hebben op de planlocatie.

<i>Uitvoerende instantie</i>	<i>Type onderzoek</i>	<i>Projectnummer</i>	<i>Specifieke soort(groep)en</i>	<i>Locatie</i>
<i>Rapportages</i>				
Econsultancy	Inrichting gebied voor de das	14093766 VEN.TPN.ECO3, d.d. 30 juli 2015, versie definitief D1	das	Trade Port Noord
Faunaconsult	Monitoringsonderzoek Greenportlane (2013)	geen projectnummer, d.d. 30 april 2014	das, ree, vleermuizen, kerkuil, steenuil, levendbarende hagedis en jeneverbes	Green Port Lane e.o.
Econsultancy	Monitoringsonderzoek (2014) en verslaglegging	13053334VEN.TPN.EC O4_O7, d.d. 15 oktober 2014, versie definitief D1	das, drijvende waterweegbree en kamsalamander	Trade Port Noord e.o.
Faunaconsult	Monitoringsonderzoek Greenportlane (2014)	geen projectnummer, d.d. 5 februari 2015	das, ree, vleermuizen, kerkuil, steenuil, levendbarende hagedis en jeneverbes	Green Port Lane e.o.
Econsultancy	Monitoringsonderzoek (2015) en verslaglegging	13053334 VEN.TPN.ECO4_O7, d.d. 18 maart 2016, versie definitief D1	das, kamsalamander en drijvende waterweegbree	Trade Port Noord
Faunaconsult	Monitoringsonderzoek Greenportlane (2015)	geen projectnummer, d.d. 22 februari 2016	das, ree, vleermuizen, kerkuil, steenuil, levendbarende hagedis, jeneverbes	Green Port Lane e.o.
Econsultancy	Monitoringsonderzoek (2016) en verslaglegging	1234.001_O7, d.d. 28 november 2016, versie definitief D1	das, kamsalamander en drijvende waterweegbree	Trade Port Noord
Arcadis	Inventarisatie beschermde natuurwaarden	C05011.000075, 079143166 B, d.d. 29 december 2016	diverse vogelsoorten, diverse vleermuissoorten, levendbarende hagedis, kamsalamander, diverse plantensoorten, eekhoorn	Plangebied Windpark Greenport Venlo e.o.
Faunaconsult	Monitoringsonderzoek Greenportlane (2016)	geen projectnummer, d.d. 9 maart 2017	das, ree, vleermuizen, kerkuil, steenuil, levendbarende hagedis, jeneverbes	Green Port Lane e.o.
Bureau Meervelt	Dassenplan Parc Zaarderheiken	19-018, d.d. 25 juni 2019	das	Parc Zaarderheiken
Bureau Meervelt	Resultaten inventarisatie beschermde natuurwaarden Annahoeve, Venlo	19-015, d.d. 17 oktober 2019	Diverse vleermuissoorten en diverse vogelsoorten	Annahoeve, Heierkerkweg 5
<i>Ontheffingen</i>				
<i>Ontheffing</i>	<i>Verleend aan:</i>	<i>Geldigheid</i>	<i>Betrekking tot soorten</i>	<i>Betrekking tot gebied</i>
FF/75C/2012/0269 (A)	Gemeente Venlo	26 juni 2013 t/m 31 oktober 2017	das en drijvende waterweegbree	Trade Port Noord
FF/75C/2013/0421	Gemeente Venlo	7 juni 2014 t/m 1 maart 2018	drijvende waterweegbree, kamsalamander en levendbarende hagedis	Noordersloot en GBW
FF/75C/2016/0342	Gemeente Venlo	1 januari 2017 tot en met 31 december 2021	Eekhoorn, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, huismus, kamsalamander, levendbarende hagedis, rapunzelklokje	Railterminal en S1-zone

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 10 jaar ingaande vanaf het moment dat de ontheffing wordt verleend. De werkzaamheden kunnen pas beginnen nadat de ontheffing is verleend. De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het belang:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor milieu wezenlijke gunstige effecten;
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

De ontheffing kan op naam komen van:

- Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo
- Dhr. R. van Heugten
- Sint Jansweg 20
- 5928 RC Venlo

Een ondertekend machtigingsformulier wordt apart meegestuurd.

De deskundigen die betrokken zijn bij dit project, betreffen ervaren ecologen¹. Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

1 Alle ecologen van Econsultancy hebben op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of • Zijn als ecofoon werkzaam voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of • Zetten zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Inleiding

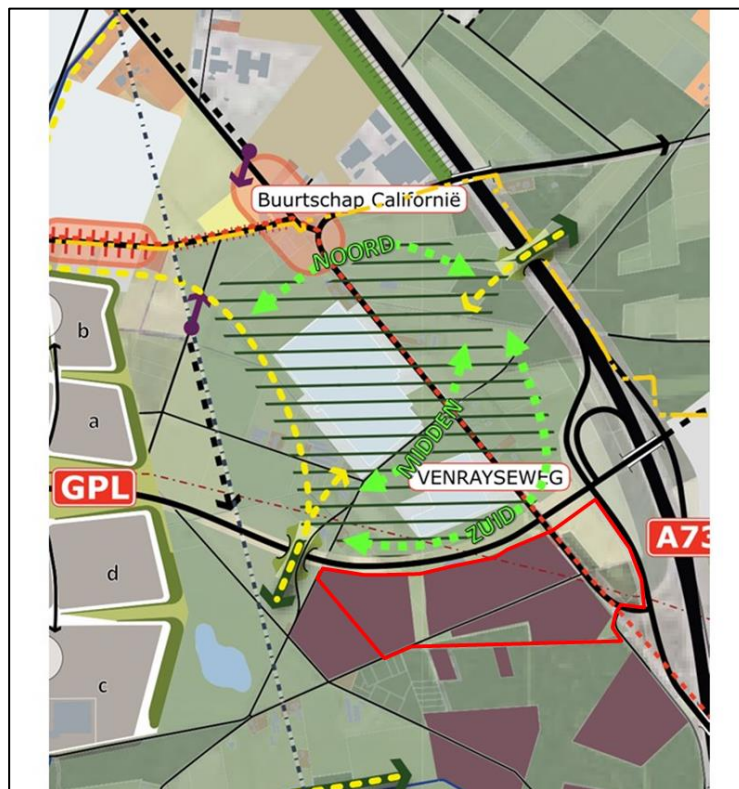
In het gebied tussen de kernen Maasbree, Sevenum, Horst en Venlo (tegenwoordig ook bekend als Klavertje 4/Greenport Venlo) vrijst het werklandschap van de 21e eeuw. Het werklandschap is gebaseerd op principes vanuit Cradle2Cradle (C2C) en zal vele honderden hectaren beslaan.

Om tegenwicht te bieden aan de grootschalige verstedelijking – en het daarmee samenhangende verlies van nu aanwezige kwaliteiten – wordt aan het aanwezige groene casco een stevige impuls gegeven. Zo wordt het 'sense of place' opnieuw ontwikkeld en versterkt. Voor dieren en planten worden leefgebieden vergroot en verbonden. Grotendeels vooruitlopend op de stedenbouwkundige en infrastructurele ontwikkelingen wordt een robuuste groene structuur ontwikkeld (400 tot 630 hectare nieuwe natuur en landschap), waar naast landschaps- en natuurdoelstellingen ook ruimte wordt geboden aan recreatie. De ontwikkeling van het landschap in het Klavertje 4-gebied is uitgewerkt in het Landschapsplan Klavertje 4 (2010), dat integraal onderdeel uitmaakt van de Structuurvisie Klavertje 4-gebied.

In de directe omgeving van Greenport Business Park liggen de deelgebieden Parc Zaarderheiken (K3a) en Brede ecologische verbindingszone Greenportlane (V2). Deze deelgebieden zijn onderdeel van de Westelijke Staander, de ecologische verbinding van Kraijelheide, via Parc Zaarderheiken naar de nog te realiseren faunapassage over de A73 om aansluiting te maken op Houthuizerheide.

Binnen het gebied Parc Zaarderheiken ligt de ambitie om ruim 100 hectare nieuwe natuur en landschap te realiseren om daarmee invulling te geven aan de oostelijke staander. Het ontwikkelen van 5 verschillende landschapstypen en de herinrichting van de Mierbeek zijn hierbij leidinggevend. Deze ambitie wordt mede uitvoerbaar door het verwezenlijken van een 18-holes golfbaan met bijbehorende voorzieningen. In Figuur 10 is het Integraal Ontwerp opgenomen dat inzicht geeft in de voorgenomen ontwikkeling.

Aan de noordzijde van Parc Zaarderheiken is het ecoduct Klavertje 4 gerealiseerd dat Parc Zaarderheiken met Brede ecologische verbindingszone Greenportlane verbindt. Binnen dit deelgebied heeft het Ontwikkelbedrijf de noordelijke en zuidelijke verbindingszone gerealiseerd dat geschikt is gemaakt voor de doelsoorten ree en das. De nieuw aangelegde natuur bestaat uit een groot heidelandschap, bos, struweel, fruitgaard en grasland en sluit aan op het nog te realiseren ecoduct over de A73. Binnen dit deelgebied ligt de ambitie om het ecoduct over de A73 te realiseren en de verbindingszones binnen het deelgebied verder te versterken. In Figuur 1 is een afbeelding opgenomen van deelgebied Brede verbindingszone Greenportlane met de ligging van de 3 verbindingszones binnen dit deelgebied. (Bron: Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, 2019)

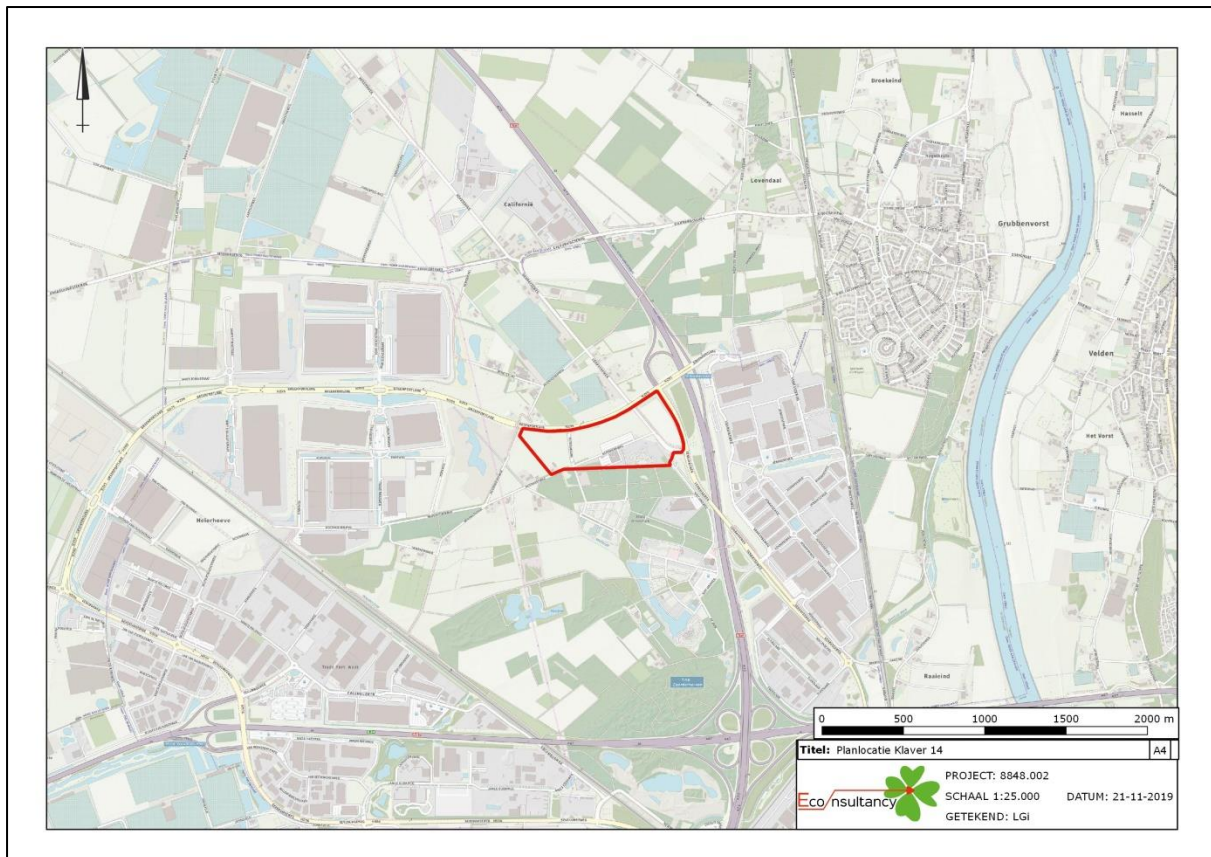
Figuur 1. Ligging verbingszone binnen de oostelijke staander van Greenport Venlo. Bovenstaand is een uitsnede uit de Structuurvisie Klavertje 4 (21 maart 2012). De gele lijnen geven de dassenroute weer zoals opgenomen in de structuurvisie. De groene lijnen zijn de 3 mogelijke verbindingen (noord, midden, zuid) om het ecoduct over de GPL (N295) aan te sluiten op het toekomstige ecoduct A73. Roodomlijnd is de planlocatie Businesspark Greenport Venlo (Bron: Greenport Venlo, 2019).

2.2 Locatiegegevens en huidige situatie

Onderdeel van Greenport Venlo is Greenport Business Park (ook wel Klaver 14 genoemd). In dit gebied wordt een volledig businesspark ontwikkeld met kleinschalige kavels op maat. De planlocatie (± 27,8 ha) ligt aan de Heierkerkweg, circa 6,5 kilometer ten noordwesten van de kern van Venlo (zie Figuur 1).

De planlocatie bestaat uit voormalige akkerpercelen gelegen aan de Heierkerkweg en Venrayseweg, ten zuiden van de Greenportlane (N295). De akkerpercelen worden nu gebruikt als grasland en evenemententerrein. Bovendien bevat de onderzoekslocatie een voetgolfterrein. Echter, de gehele planlocatie is reeds bestemd als bedrijventerrein. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de planlocatie verschilt van de onderzoekslocatie van het aanvullend ecologisch onderzoek (zie Figuur 3). Indien hier in de toekomst alsnog ontwikkeld wordt, dienen er passende maatregelen getroffen te worden.

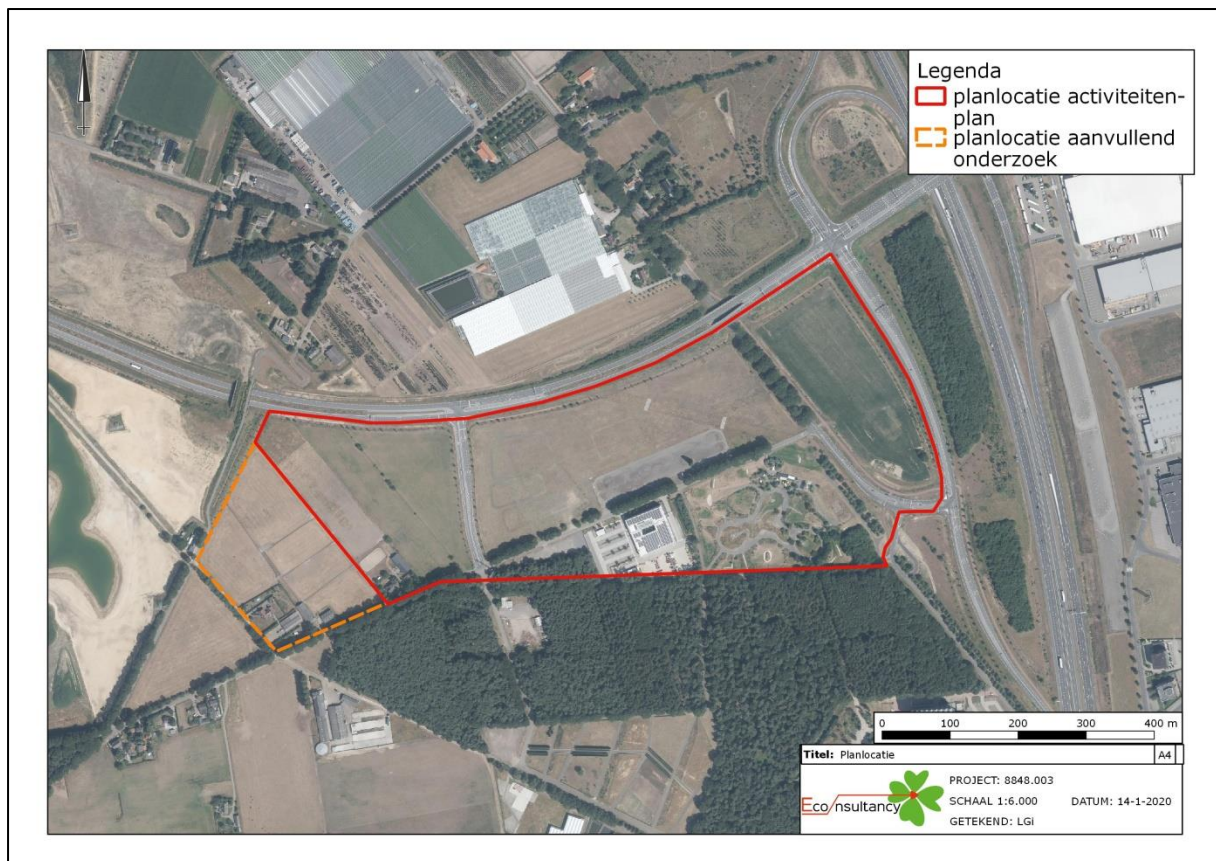
De 'oostelijke deellocatie' omvat de akkers ten oosten van de Venrayseweg. De 'westelijke deellocatie' omvat de weilanden ten westen van de Floriadelaan (oprit naar de N295). De 'centrale deellocatie' omvat het overige plangebied: voetgolfterrein en het weiland tussen de Floriadelaan en de Venrayseweg. De onderverdeling in deellocaties komt o.a. terug in hoofdstuk 7, bij het faseren van de werkzaamheden.

Figuur 2. Topografische ligging van de planlocatie (roodomlijnd).

De noordzijde van de planlocatie wordt begrensd door de N295 waarachter zich bometeelt en glas-tuinbouw bevindt. Aan de oostzijde wordt de onderzoekslocatie begrensd door de toerit naar de A73, de zuidzijde wordt begrensd door een bosperceel "De Zaar". Aan de westzijde vormen de weilanden en bebouwing van Heierkerkweg 8ab de begrenzing van de onderzoekslocatie.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 3 januari 2019.

Figuur 3. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving, waarbij in rood de onderzoekslocatie is weergegeven, en in oranje de onderzoekslocatie zoals die werd gehanteerd voor het aanvullend ecologisch onderzoek.

Figuur 4. Bomenrij langs de Heierkerkweg, kijkrichting west.

Figuur 5. Pijp das in talud N295, in het oostelijke gedeelte van de planlocatie.

Figuur 6. Voormalig agrarisch perceel aan de noordzijde van de onderzoekslocatie (centrale gedeelte).

Figuur 7. Bomenrij langs de Heierkerkweg, kijkrichting oost.

Figuur 8. Houtopstand op het voetbalgolfterrein.

Figuur 9. Voetbalgolfterrein.

2.3 Toekomstige gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om op de planlocatie een bedrijventerrein te realiseren (wat reeds bestemd is). Onderdeel van dit bedrijventerrein vormt tevens nieuw aan te leggen infrastructuur. In Figuur 10 is een visiekaart weergegeven van de voorgenomen plannen (zie tevens bijlage 1 voor vergrote weergave). Ten behoeve van de voorgenomen plannen zullen de graslanden verdwijnen en is een gedeelte van een bosschage gekapt. Voor de aanleg van de toegangswegen naar de bedrijventerreinen worden enkele bomen aan de Heierkerkweg gekapt.

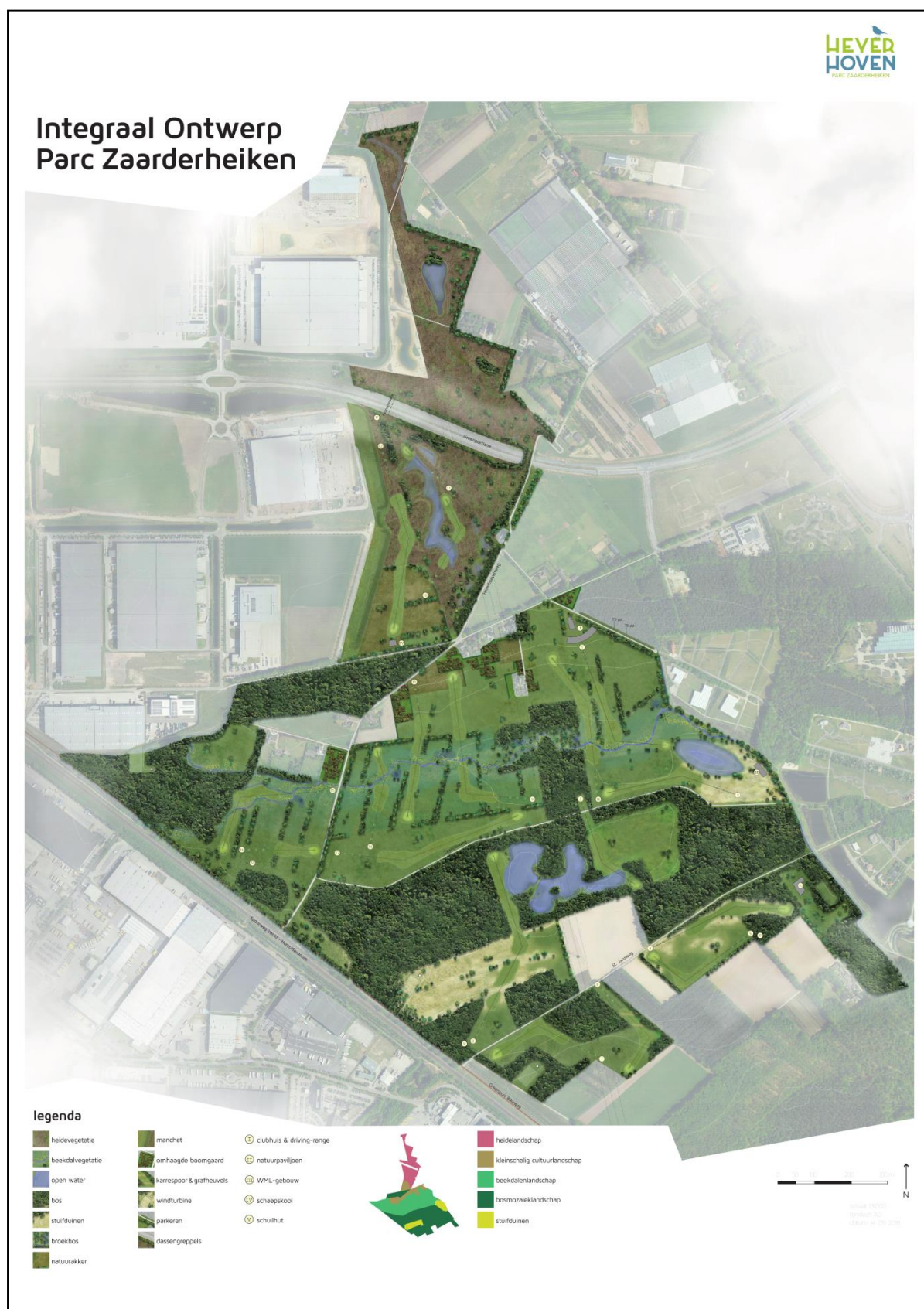

Figuur 10. Visiekaart van Greenport Business Park (Klaver 14) (bron: Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, versie 2019-04-11).

2.4 Toekomstige inrichting omgeving van Greenport Business Park

Ten westen van de planlocatie is Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo voornemens invulling te geven aan gebiedsontwikkeling Parc Zaarderheiken. Binnen het gebied Parc Zaarderheiken ligt de ambitie om ruim 100 hectare nieuwe natuur en landschap te realiseren om daarmee invulling te geven aan de ecologische verbindingzone in de oostelijke staander (van Kraijelheide, via Parc Zaarderheiken naar de nog te realiseren faunapassage over de A73). Het ontwikkelen van 5 landschapstypen en de herinrichting van de Mierbeek zijn hierbij leidinggevend. Bovendien is men voornemens hier een 18-holes golfbaan te realiseren. In Figuur 11 is het Integraal Ontwerp opgenomen dat inzicht geeft in de voorgenomen ontwikkeling.

Daarnaast heeft Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, voorafgaand aan de gebiedsontwikkeling van Greenport Venlo, ten noorden van Greenport Business Park reeds een tweetal ecologische verbindingzones gerealiseerd die voorsorteren op het omleiden van diverse soorten.

Figuur 11. Verbeelding toekomstige inrichting Parc Zaarderheiken met diverse kleine landschapselementen (Integraal Ontwerp 14-09-2018, bron: Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo).

2.5 Planning van de activiteiten

Ten tijde van schrijven, dient de exacte planning van de werkzaamheden nog uitgewerkt te worden. Omdat het om kleinschalige bedrijvigheid gaat, wordt het plangebied gefaseerd gerealiseerd. Hierbij worden de westelijke en centrale deellocaties eerst ontwikkeld (fase 1), en wordt de oostelijke deellootatie later ontwikkeld (fase 2, zie Figuur 12). Bij de projectplanning zal rekening worden gehouden met de ecologische planning en de benodigde te treffen maatregelen (zie hoofdstuk 7.4).

De versturende werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode voor de besproken soort(groep)en en functies. Regelmatig overleg met een ter zake kundige dient de aanpassing van de projectplanning op de ecologische planning te garanderen. Daarnaast zal er een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin de ecologische planning opgenomen zal worden.

Figuur 12. Fasering van de ontwikkeling van het plangebied. Oranje gearceerde delen worden eerst ontwikkeld (fase 1) waarna het blauw gearceerde deel ontwikkeld wordt (fase 2). Voor een ecologische planning wordt verwezen naar hoofdstuk 7.3.

3 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE

3.1 Aanwezige soorten en verbodsbepalingen

Uit de quickscan flora en fauna (rapport 8848.001, d.d. 4 februari 2019) en het aanvullend ecologisch onderzoek (rapport 8848.002, d.d. 4 november 2019), die door Econsultancy in 2019 zijn uitgevoerd, blijkt dat voor de ingrepen voor de soorten en functies in Tabel III ontheffing aangevraagd dient te worden.

Tabel 3. Op de planlocatie aanwezige soorten inclusief functie, waarvoor ontheffing dient te worden aangevraagd.

Soort	Functie	Locatie	Kritische periode	Vastgesteld o.b.v.	Verbodsbepaling
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>); Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>); Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>); Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	Vliegrouete	Heierkerkweg, Venrayseweg en bosrand aan de zuidzijde van de planlocatie	April t/m half november	Aanvullend onderzoek conform Vleermuisprotocol (Vleermuisvakbe-raad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017)	Artikel 3.5 lid 2 (en 4)
Das (<i>Meles meles</i>)	Vaste rust en verblijfplaats (hoofdburcht buiten onderzoekslocatie) en functioneel leefgebied	Planlocatie en werkterrein ten oosten van de planlocatie	December t/m juni	Aanvullend onderzoek conform kennisdocument (BIJ12, 2017)	Artikel 3.10 lid 1

Als mitigerende maatregelen voor de das, wordt er een faunatunnel onder de N295 aangelegd (zie hoofdstuk 7). Hiervoor dienen er werkzaamheden buiten de planlocatie plaats te vinden. Op het werkterrein voor de faunatunnel bevinden zich 3 vluchtpijpen van de das.

Verder vormt de planlocatie leefgebied voor overige soorten zoals algemene broedvogels, zoogdieren en amfibieën. Hiervoor geldt te allen tijde de zorgplicht.

3.2 Staat van instandhouding

Das

Voor de staat van instandhouding dienen soorten, genoemd in bijlage 4 van de Beleidsregels van Provincie Limburg (2017), beoordeeld te worden op regionaal niveau. Over het algemeen kan gesteld worden dat de staat van instandhouding gunstig is voor de das (zie o.a. Goutbeek, 2018). Conform Hollander en La Haye (2013) is het leefgebied van de das op hogere zandgronden in Noord Limburg (waarbinnen het plangebied valt) bijna verzadigd. Dit, in combinatie met de te treffen maatregelen, zorgt ervoor dat de staat van instandhouding van de regionale dassenpopulatie niet in het geding komt.

Diverse vleermuissoorten

Voor de diverse vleermuissoorten die gebruik maken van de planlocatie als vliegrouete, geldt dat er maatregelen worden getroffen om de staat van instandhouding niet in het geding te laten komen.

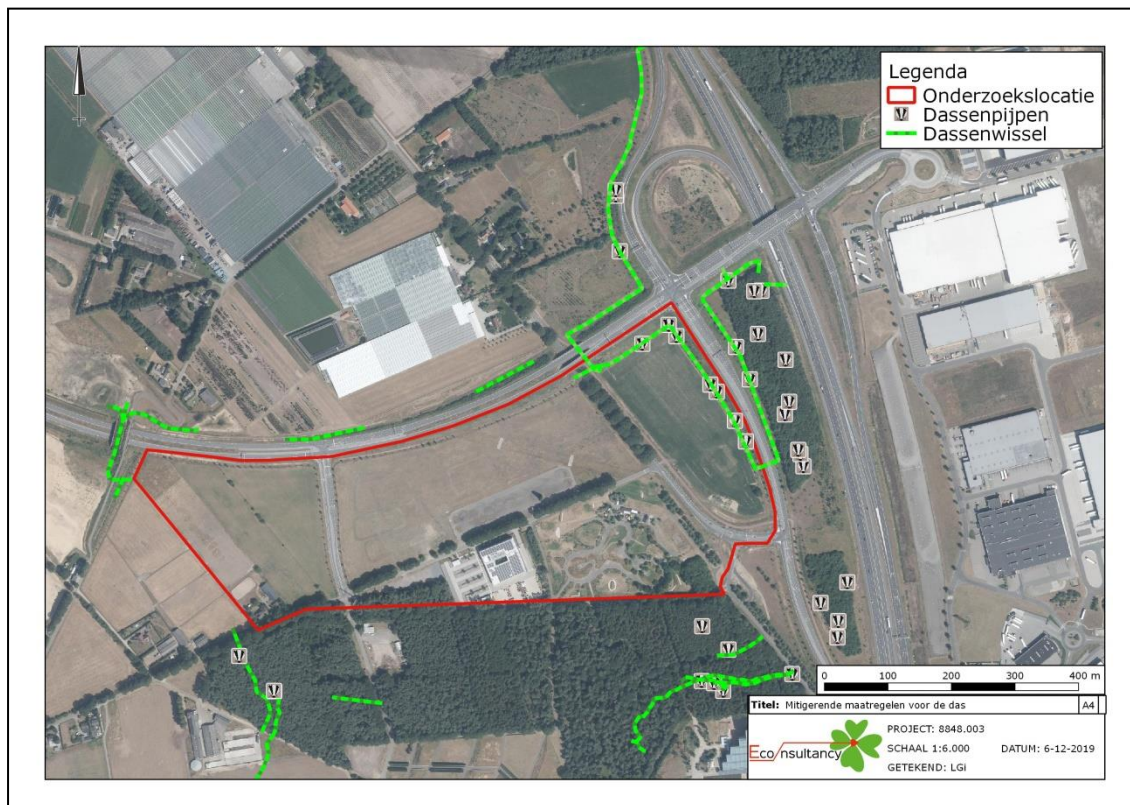
3.3 Onderzoeksresultaten das

In de afgelopen jaren is gebleken dat Greenport Business Park (Klaver 14) en de directe omgeving onderdeel uitmaakt van het leefgebied van een dassenfamilie (o.a. monitoring 1234.001, pers. comm. Econsultancy). Figuur 13 geeft de aangetroffen sporen van de das binnen en in de directe omgeving van de planlocatie weer. Binnen de planlocatie liggen circa 7 pijpen. Middels camera- en videoonderzoek is vastgesteld dat deze pijpen geen kraamfunctie voor de das hadden. De das heeft tevens diverse pijpen ten oosten (circa 15) en zuiden (circa 10) van de planlocatie. Tijdens de gehele onderzoeksperiode zijn deze pijpen, in aanvulling op de eerder vernoemde monitoring, intensief onderzocht. Hieruit bleek dat de pijpen tijdens de gehele onderzoeksperiode gebruikt werden. Gezien de intensiviteit van gebruik en het aantal pijpen, kan (worstcase) aangenomen worden dat ten oosten van de planlocatie een hoofdburcht van een dassenclan aanwezig is. Vanaf hier wordt deze burcht, die worstcase benaderd wordt als hoofdburcht, gezien de leesbaarheid van de rapportage daarom simpelweg 'hoofdburcht' genoemd.

Enkele dassenpijpen zijn gegraven in het talud van de N295 (provinciale grond). Provincie Limburg heeft aangegeven dat dassenpijpen onder een provinciale weg een risico vormen, en dat deze pijpen voor overlast (kunnen) zorgen.

Vanuit de hoofdburcht zijn een aantal wissels aangetroffen (zie Figuur 13). Deze lopen langs de A73 in noordelijke richting (naar het bosperceel en maisakker ten noorden van de onderzoekslocatie), richting het bosperceel aan de zuidkant van de onderzoekslocatie en naar de paardenweiden in het westelijk gedeelte van de onderzoekslocatie. Enkele faunatunnels onder de A73 worden intensief gebruikt door de das. Uit de veldbezoeken is niet te concluderen dat de faunatunnels bewoond zijn door de das. Echter, omdat de wissel tussen de hoofdburcht en de faunatunnels onder de A73 duidelijk veelvuldig wordt gebruikt, is het aannemelijk dat het hier om dezelfde dassenclan gaat.

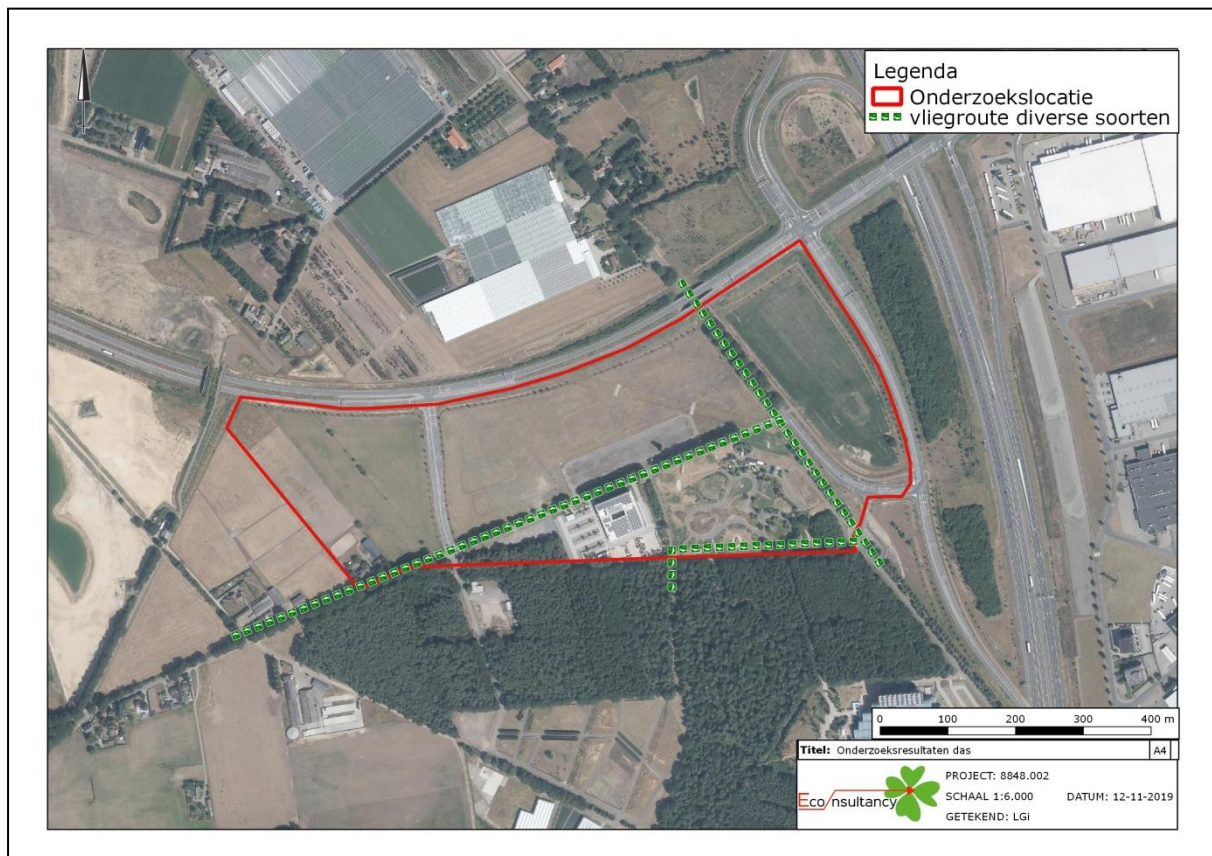
Bovendien maakt de das gebruik van Parc Zaarderheiken als foerageergebied. Binnen Parc Zaarderheiken wordt o.a. een golfterrein gerealiseerd (zie Figuur 11), waarbij er reeds randvoorwaarden zijn gesteld om leefgebied voor de das hierbinnen duurzaam te behouden (Linders & Pahlplatz, 2019).

Figuur 13. Aangetroffen sporen (wissels en pijpen) van de das binnen de planlocatie.

3.4 Onderzoekresultaten vliegroute voor diverse vleermuissoorten

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Dergelijke potentiële vliegroutes zijn op de onderzoekslocatie aanwezig en onderzocht. De bomenlaan langs de Heierkerkweg, de Venrayseweg en een gedeelte van de bosrand aan de zuidgrens van de onderzoekslocatie (tot het gebouw van Enexis, zie Figuur 14) vormen een vliegroute voor gewone dwergvleermuizen (circa 5-7 individuen), laatvlieger (2-3 individuen) en watervleermuis (1-3). Bovendien is er een kraamkolonie van gewone grootvleermuizen vastgesteld ten westen van de onderzoekslocatie (Heierkerkweg 8ab). Deze individuen maken ook veelvuldig gebruik van de vliegroute langs de Heierkerkweg. Op alle vliegroutes werd tevens foerageeractiviteit vastgesteld, waardoor deze vliegroutes tevens een foerageerfunctie hadden.

Figuur 14. Onderzoeksresultaten diverse vleermuissoorten. De weergegeven vliegroutes bevatten tevens een foerageerfunctie. De weergegeven vliegroute werd gebruikt door gewone dwergvleermuizen (circa 5-7 individuen), laatvlieger (2-3 individuen), watervleermuis (1-3) en de individuen van de kraamkolonie gewone grootoorvleermuizen.

4 WETTELIJK BELANG

4.1 Belang “Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”

Achtergrond en context Greenport Business Park

Het plangebied Greenport Business Park (voormalig bekend als Klaver 14) is onderdeel van de ontwikkeling Greenport Venlo (zie tevens hoofdstuk 2.1). Deze ontwikkeling is van groot economisch belang voor de positie van de Nederlandse tuinbouw op mondiaal en Europees niveau en staat beschreven in de Nationale ruimtelijke hoofdstructuur. Het rijk, de provincie Limburg, de gemeenten in de regio en private partners werken dan ook al geruime tijd aan de ontwikkeling van het gebied.

Greenport Business Park is een bedrijventerrein met een andere invulling dan de andere klavers in de gebiedsontwikkeling. Het bedrijventerrein wordt ingericht met kleinere bedrijven dan welke op Trade Port Noord zijn toegestaan. De kavels zijn beoogd voor bedrijven binnen de sectoren agro-food, maakindustrie en logistiek, waarbij ze bij voorkeur een relatie hebben met de nabijgelegen Brightlands Campus Greenport Venlo of aansluiting hebben met het lokale en regionale MKB.

Het vigerende bestemmingsplan voldoet niet aan de ambitie zoals beschreven in de Structuurvisie Klavertje 4 en de huidige marktvraag. Derhalve dient dit te worden voorzien in een nieuw bestemmingsplan.

Doel en belang Greenport Business Park

In de structuurvisie van Klavertje 4 is de focus van het bestaande werklandschap gericht op bedrijvigheid, fresh, food & flowers en logistiek. De naastgelegen Brightlands Campus Greenport Venlo neemt daarbij een belangrijke plek in ten aanzien van research en development. Denk hierbij aan kennisontwikkeling, innovatie en innovatieve toepassingen binnen de Nederlandse agrofoodsector, bijdragend aan het oplossen van de wereldwijde uitdagingen op het gebied van veilig voedsel, gezonde voeding, alternatieve grondstoffen en nieuwe kweekmethoden.

Greenport Business Park sluit hierop aan door de toeleveranciers van de Brightlands Campus Greenport Venlo de mogelijkheid te bieden om zich in de directe nabijheid van de campus te vestigen. Het geeft hiermee de ruimte voor de vestiging van dienstverlenende bedrijven aan de Brightlands Campus Greenport Venlo, maar ook aan de op Trade Port Noord gevestigde bedrijven. Ook is de Greenport Business Park bedoeld om bedrijven die gelieerd zijn aan de campus de mogelijkheid te bieden om in de directe nabijheid van de campus door te groeien.

Greenport Business Park vormt straks de entree van het gebied, waar iedereen langs komt als zij op weg is naar de Brightlands Campus Greenport Venlo en Trade Port Noord. Het is daarmee een uitgelezen plek voor servicebedrijven en dienstverlenende organisaties. Ook regionale en lokale MKB-bedrijven uit de sectoren agro-food, maakindustrie en logistiek, kunnen hier een plek vinden.

Het bestemmingsplan Greenport Business Park voorziet ook in het borgen van de bestaande natuurzone langs de A73, de groene verbinding langs de Heierkerkweg en een stukje natuur aan de noordkant van de Greenportlane.

4.2 Belang “Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied”

De ontwikkeling van het bedrijventerrein betreft een ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. De planlocatie betreft momenteel beheerde graslanden (waarop evenementen plaatsvinden), welke reeds zijn

bestemd als bedrijventerrein. Als gevolg van de ontwikkeling van het bedrijventerrein zullen gronden die voorheen beheerd grasland waren, ook daadwerkelijk worden omgezet naar bedrijventerrein. De graslanden zijn hiervoor reeds aangekocht.

5 ALTERNATIEVEN

5.1 Alternatieve werkwijze en planning

Bij uitvoering van de werkzaamheden wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van beschermde soorten, groeiseizoenen en ontdekkingsperioden (zie hoofdstuk 7). Werken in een andere periode zou juist verstoring, verwonding en/of doding kunnen opleveren. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden dan rekening te houden met de minst kwetsbare perioden. Omdat het de realisatie van kleinschalige bedrijvigheid betreft, kunnen (deel)projecten gefaseerd gerealiseerd worden, mits er rekening wordt gehouden met kwetsbare perioden (zie tevens hoofdstuk 7.3).

Bij de werkwijze worden er maatregelen genomen om doden, verwonden en onnodige verstoring te voorkomen. De gekozen werkwijzen brengen de gunstige staat van instandhouding niet in het geding en beperken de verstoring tot een minimum zodat de functionaliteit behouden blijft. De voorgestelde maatregelen zorgen voor het voldoen aan de zorgplicht en zorgvuldig handelen.

5.2 Invulling locatie en alternatieve inrichtingsplannen

Door de voornemens op de locatie kunnen de volgende soorten die vallen onder de ontheffingsplicht van de Wet natuurbescherming met uitzondering van de algemene soorten, verstoring ondervinden: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis (allen vliegroute), en das (verblijfplaats en functioneel leefgebied).

Bij de inrichting van de planlocatie is zoveel mogelijk rekening gehouden om de beschermde soorten en functies duurzaam in te passen om een negatief effect geheel te voorkomen. De planlocatie wordt omgevormd naar een werklandschap waar groen en natuur een belangrijke rol in krijgen. Zo worden voorwaarden in het bestemmingsplan opgenomen met betrekking tot verlichting van toekomstige bedrijven, blijven de bomen aan de vliegroutes behouden en worden alternatieve looproutes en foeraargegebieden ingericht voor de das. Dit om de functionaliteit van de vliegroutes van vleermuizen ter plaatse te garanderen, alsmede het functioneel leefgebied van de das. Tijdens de projectplanning zal te allen tijde rekening gehouden worden met de uitvoering van de werkzaamheden in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten; dit aangepast (en mogelijk gefaseerd) in ruimte en tijd.

Samenvattend zal bij de inrichting van de onderzoekslocatie zoveel mogelijk rekening gehouden worden met het handhaven van het aanwezige groen en het ontzien/inpassen van ecologisch waardevolle delen. Dit om tijdens de uitvoering de schadelijke effecten tot een minimum te beperken.

5.3 Alternatieve locatie

Het plangebied is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4/Greenport Venlo. De ontwikkeling van deze Greenport maakt onderdeel uit van de Nationale ruimtelijke hoofdstructuur en is van groot economisch belang voor de positie van de Nederlandse tuinbouw- en transport en logistiek sector op mondiaal en Europees niveau. Het Rijk, de provincie Limburg, de gemeenten in de regio en private partners werken dan ook al geruime tijd aan de ontwikkeling van het Klavertje 4-gebied.

In 2012 is de Structuurvisie Klavertje 4-gebied vastgesteld door de gemeenteraden van Venlo, Horst aan de Maas en Peel en Maas. Hierin is het ruimtelijk beleid voor de Klavers binnen het Klavertje-4 gebied uitgewerkt.

In artikel 7.7 van de Wet milieubeheer staat dat in een planMER de 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen' alternatieven moeten worden beschreven. Deze verplichting vervalt voor:

- projecten die zijn opgenomen in Bijlage II van de Crisis- en Herstelwet;

- bij AMvB aangewezen projecten van lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis.

Het 'Klaver 4-gebied' is als geheel opgenomen in Bijlage II van de Crisis- en Herstelwet. Om deze reden worden er in het MER voor Greenport Business Park (Klaver 14) (als onderdeel van het 'Klaver 4-gebied') geen alternatieven beschouwd. Bij de Intergemeentelijk structuurvisie Klaver 4 (2012) is al een MER is opgesteld waarin alle effecten zijn beschreven en gewogen. Deze MER heeft mede geleid tot de keuzes zoals vertaald in de structuurvisie.

6 EFFECTEN VAN DE INGREEP OP FLORA EN FAUNA

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt het tijdelijke effect (voorbereidende/bouwfase) en het permanent effect (gebruiksfasen) van de voorgenomen plannen per soort beschreven voor zowel de kwaliteit als de kwantiteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen en het functionele leefgebied.

Onderstaand staan de effecten verwoord op de soorten. Hierbij is rekening gehouden met de maatregelen die getroffen zullen worden. Voor een specifieke uitwerking omtrent de maatregelen wordt verwezen naar hoofdstuk 7 van onderhavige rapportage. Tijdelijke negatieve effecten op deze soorten en hun functies zijn niet uitgesloten. Als er een negatief effect optreedt zal het een tijdelijk effect betreffen, waarbij het tijdelijk negatief effect zoveel mogelijk tot een minimum beperkt zal worden middels maatregelen.

De planlocatie maakt deel uit van Greenport Venlo, een ontwikkelingsgebied waarin de afgelopen 15 jaar agrarische gronden en woonpercelen zijn of worden omgevormd naar werklandschappen (paarse bestemming), en/of natuur en landschap en/of bestemmingsplannen worden geoptimaliseerd. Een cumulatief effect van alle werkzaamheden wordt zoveel mogelijk teniet gedaan door het faseren van alle werkzaamheden in ruimte en tijd. Bovendien wordt er, binnen de mogelijkheden, optimaal rekening gehouden met de aanwezige flora en fauna in het gebied. Hoewel een cumulatief effect niet kan worden uitgesloten, wordt binnen de planlocatie voor de beschermde soorten de effecten zowel op tijdelijke als permanente schaal zoveel mogelijk geminimaliseerd. Vooruitlopend op de realisatie van het werklandschap heeft het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo invulling gegeven aan het Landschapsplan Klavertje 4 waarbij ecologische verbindingzones zijn gerealiseerd en al grotendeels functioneren.

6.2 Vliegroute diverse vleermuissoorten

De lijnvormige elementen langs de Venrayseweg, Heierkerkweg en de bosrand ten zuiden van de planlocatie vervullen de functie van essentiële vliegroudefunctie met zijdelings foerageerfunctie voor gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en enkele watervleermuizen. De bomenrijen die dienst doen als vliegroudefunctie blijven tijdens de bouw- en gebruiksfase grotendeels duurzaam behouden. Op twee plaatsen aan de Heierkerkweg zal, ten behoeve van een nieuw te realiseren toegangsweg naar het bedrijventerrein, één of enkele bomen gekapt worden. Met het toepassen van passende maatregelen wordt verwacht dat de beschermde functie van vliegroudefunctie blijft behouden. Toch kan een mate van verstoring als gevolg van een lichttoename en/of bomenkap niet op voorhand uitgesloten worden. Hiervoor worden echter maatregelen getroffen, welke hieronder kort worden toegelicht en verder worden uitgewerkt in hoofdstuk 7.

Tijdens de bouwfase zal gedurende de actieve periode van vleermuizen, niet gewerkt worden tijdens schemer- en nachtelijke uren. Hierdoor zal het toepassen van bouwlampen niet nodig zijn. Blijkt het gebruik van bouwlampen in de schemer- en nachtelijke uren in een later stadium toch nodig, dan zal dit met een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen afgestemd dienen te worden.

Tijdens de gebruiksfase zal de vliegroudefunctie duurzaam behouden blijven middels mitigerende maatregelen. Zo worden er voorwaarden in het bestemmingsplan opgenomen waar de toekomstige bedrijven aan moeten voldoen (zoals vleermuisvriendelijke verlichting, geen uitstralende verlichting op de vliegroudefunctie – zie hoofdstuk 7), en mag het ontstane gat in de vliegroudefunctie niet groter zijn dan 30 meter.

Ondanks deze maatregelen kan een minimale toename in verlichting niet geheel worden uitgesloten. Door deze minimale toename in verlichting kan de huidige vliegroute in kwaliteit (aaneengeslotenheid en donkerte) achteruit gaan. Indirect kan dit tot gevolg hebben dat de “strategisch gekozen” ligging van de verblijfplaatsen minder gunstig worden (energie verbruik vs. voedselaanbod). In het ergste geval worden de vleermuizen indirect gedwongen om op zoek te gaan naar strategisch beter gelegen verblijfplaatsen. Een (minimale) toename in verlichting is een negatief effect, ondanks dat het vleermuisvriendelijke verlichting betreft, de aaneengesloten van de vliegroute zo veel als mogelijk behouden blijft en de toename en verstoring tot een minimum beperkt zullen worden.

De planlocatie maakt deel uit van een grotere gebiedsontwikkeling. Hierbij wordt inzet gepleegd om in het werklandschap de natuurwaarden en esthetische waarden te behouden. Dit wordt gedaan door o.a. lintvormige beplantingen, die kunnen fungeren als vliegroute voor vleermuizen, zo veel als mogelijk te behouden.

6.3 Das (vaste rust- en verblijfplaatsen)

Binnen de oostelijke grens van de planlocatie zijn zeven dassenpijpen gelegen. Middels onderzoek is vastgesteld dat deze pijpen geen kraamfunctie hadden in 2019. Tevens zijn ten oosten van de planlocatie nog drie vluchtpijpen gelegen. Bij de ontwikkeling van het Greenport Business Park zullen deze pijpen verloren gaan. De verwachting is dat het verwijderen van de pijpen, mits onder ecologische begeleiding en na het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen (zie hoofdstuk 7), geen nadelig effect zal hebben op het gebruik van het gebied door de das. Om dit te bewerkstelligen wordt de looproute naar het noorden versterkt middels een faunatunnel en worden er in het noordelijke foerageergebied extra foerageermogelijkheden gecreëerd. Bovendien wordt hier een zandberg van vergraafbaar zand gemaakt, waarin de das eventueel nieuwe pijpen kan graven. Zie hoofdstuk 7 voor een uitgebreide beschrijving van de te treffen maatregelen.

6.4 Das (foerageergebied)

De planlocatie maakt onderdeel uit van het functionele leefgebied (foerageergebied) van de das. Voor het kwantificeren van het relatieve belang van gebieden voor de das is het plangebied opgedeeld in optimaal leefgebied (begraasd en/of gemaaid weiland), matig leefgebied (wisselend agrarisch gebruik, ruigtes en bos) en ongeschikt leefgebied (verhard terrein, bebouwing etc.) conform kennisdocument (BIJ12, 2017) en Methodiek Natuurcompensatie Limburg (Natuurbalans – Limes Divergens (auteur onbekend) 2007), zie Figuur 15. Om het effect van de plannen op het leefgebied van de das te duiden, geeft Tabel 4 het aantal hectares optimaal en matig leefgebied dat verloren gaat. In totaal gaat er 8,41 ha optimaal geschikt leefgebied en 11,00 ha matig geschikt leefgebied verloren. Zonder compensatie zal de das nieuwe foerageergebieden moeten zoeken die verder weg zijn van de hoofdburcht, wat ertoe kan leiden dat de hoofdburcht (buiten de onderzoekslocatie) zijn functie verliest. Om dit te voorkomen worden compenserende maatregelen voor de das getroffen.

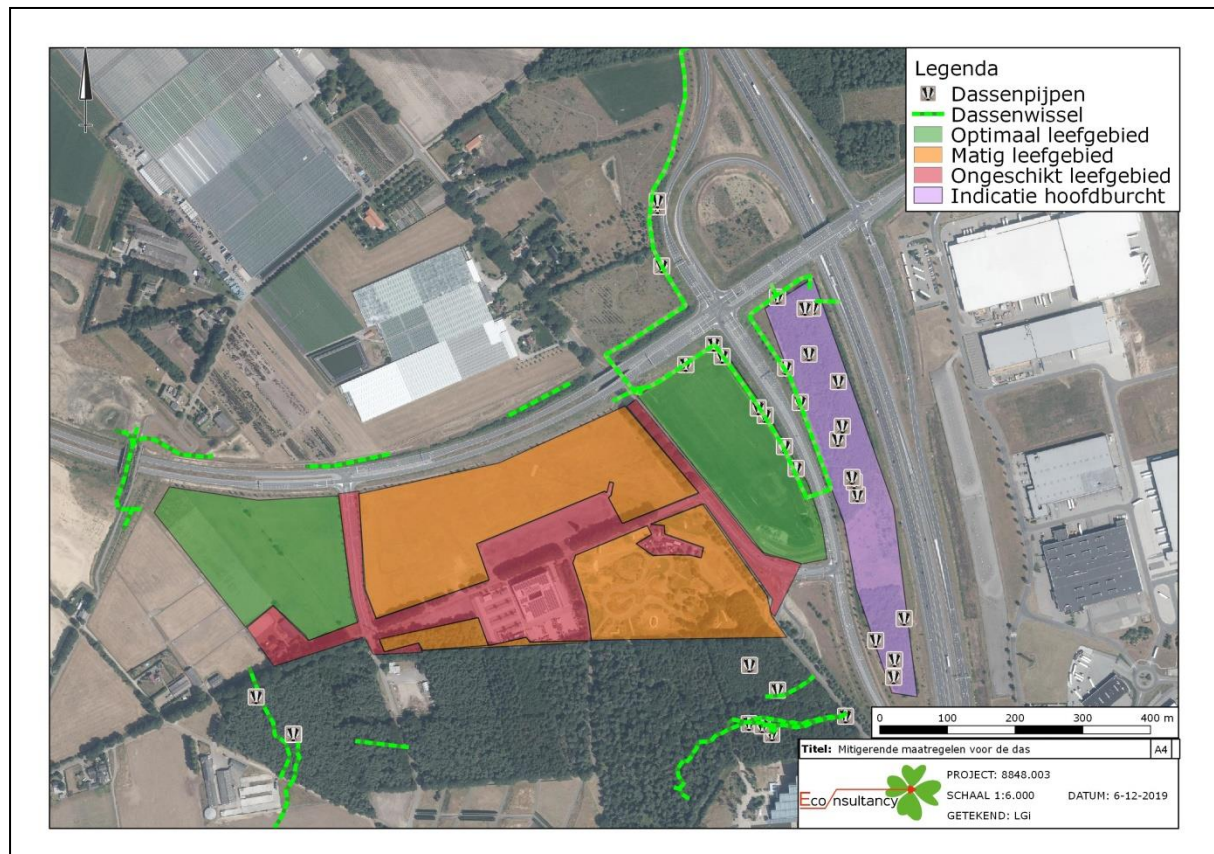
Volgens het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017) wordt een compensatiefactor van 120% gehanteerd voor optimaal geschikt leefgebied, 50% voor matig geschikt leefgebied en 0% voor ongeschikt leefgebied. In totaal zal er minimaal 15,59 ha nieuw leefgebied ingericht moeten worden (zie Tabel 4). Voor de zekerheid is echter gekozen om de compensatieopgave te verhogen naar 23 ha. De invulling (o.a. de bereikbaarheid) van de compensatieopgave wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 7.

Met deze compensatieopgave wordt verwacht dat het verdwijnen (en elders compenseren) van functioneel leefgebied geen negatief effect heeft op de hoofdburcht van de das.

Tabel 4. Effect van de werkzaamheden op de das (leefgebied wat verloren gaat) en de bijbehorende compensatieopgave.

Compensatiebehoefte leefgebied das				
	Geschiktheid voor das	Aantal hectares	Compensatieverplichting	Compensatie in ha
1	optimaal geschikt	8,41	120%	10,09
2	matig geschikt	11	50%	5,50
3	ongeschikt	6,26	0%	0
	Totaal	25,67		15,59

* Compensatieverplichting gebaseerd op Kennisdocument Das (BIJ12, 2017)

Figuur 15. Kwantitatieve onderverdeling van de planlocatie als leefgebied voor de das.

7 TE TREFFEN MAATREGELEN

7.1 Vliegroute diverse vleermuissoorten

Om er zorg voor te dragen dat de vleermuizen, die in de huidige situatie gebruik maken van de vliegroute met zijdelings foerageerfunctie langs de lijnvormige elementen, zo weinig mogelijk worden benadeeld is het van belang dat de aanwezige vliegroute functioneel blijft. Toch zal er, met het toenemende verkeer, bomenkap en (vleermuisvriendelijke) verlichting, een verstoring optreden. Om de effecten van de geplande herinrichting tot een minimum te beperken is het van belang dat onderstaande combinatie van maatregelen uitgevoerd zal worden, zodat in de onderzoekslocatie een functionele vliegroute aanwezig blijft. De maatregelen die genomen worden betreffen:

- De huidige vliegroutes blijven te allen tijde functioneel aanwezig;
- De opgaande begroeiing langs de huidige vliegroutes blijven duurzaam en functioneel gehandhaafd met uitzondering van twee toegangswegen in het centrale gedeelte;
- De twee toegangswegen dienen een maximale breedte te hebben van 30 meter tussen de stammen van de bomen (cf. RvS uitspraak 201210949/1/R1);
- Extra verlichting zal alleen aangelegd worden waar het vanuit (verkeers)veiligheid noodzakelijk is (huidige verlichting blijft bestaan);
- Extra verlichting dient niet in lijn geplaatst te worden met de bomenrij die fungeert als vliegroute;
- Extra verlichting dient amberkleurig te zijn, maximaal 6 meter hoog, met gerichte en gebundelde lichtstralen d.m.v. aangepaste armaturen die gericht worden op de weg of industriepercelen, maar niet uitstralen (dus geen strooilicht) naar de vliegroutes;
- Er vinden geen werkzaamheden gedurende de nachtelijke uren plaats waarbij de verlichting op de vliegroutes zal toenemen;

Optioneel kan de vliegroute langs de Heierkerkweg en/of de Venrayseweg versterkt worden door de aanplant van (inheemse) bomen.

7.2 Das (foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaats)

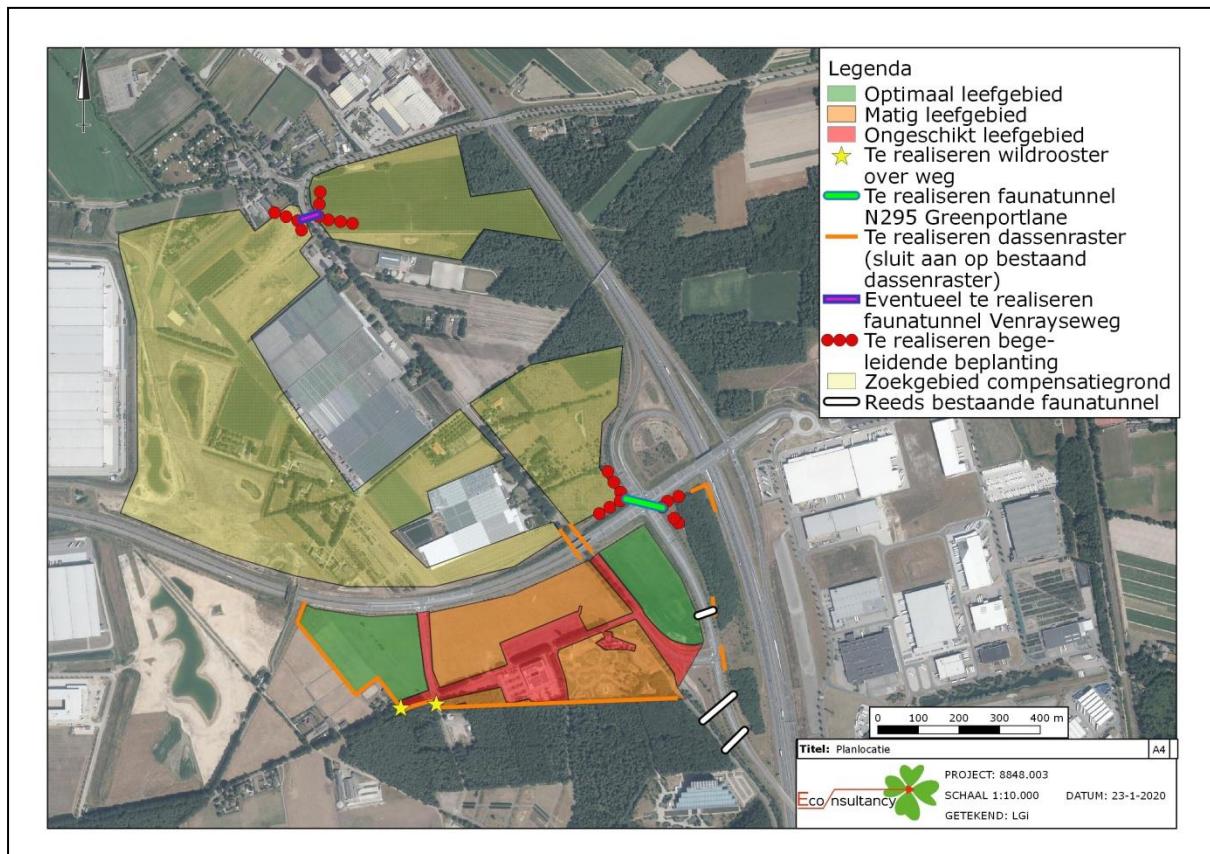
Algemeen

Door de voorgenomen plannen gaat er in totaal 8,41 ha optimaal geschikt leefgebied en 11,00 ha matig geschikt leefgebied verloren. Hiervoor dient er in totaal minimaal 15,59 ha optimaal geschikt foerageergebied gecompenseerd te worden, echter zal er voor de zekerheid 23 ha gecompenseerd worden. Deze compensatiegronden dienen aan een aantal voorwaarden te voldoen (zie hieronder), en dienen bereikbaar te zijn voor de das vanuit de huidige hoofdburcht.

Ligging compensatiegronden

Vanuit de onderzoekslocatie lopen dassenwissels in verschillende richtingen, o.a. de noordelijke richting. Deze wissels lopen naar bossen waar snuitputjes en enkele dassenpijpen zijn aangetroffen. Tevens zijn er vanuit deze bossen enkele actieve wissels naar de oostzijde van de A73 aangetroffen (middels tunnels). Aangenomen wordt dat de das (vanuit de planlocatie) reeds gebruikt maakt van de bossen ten noorden van de onderzoekslocatie om te foerageren, getuige de actieve wissels. Dit, in combinatie met de beschikbaarheid van gronden, heeft geleid tot de keuze om de ligging van de compensatiegronden aan de noordkant van de onderzoekslocatie te positioneren. Ten tijde van schrijven is er 23 ha compensatiegrond aangewezen, waarvan $5+6,5+2,1+0,5=14,1$ ha reeds is gerealiseerd (zie tevens hoofdstuk 7.4 voor de inrichting van de overige compensatiegronden en Figuur 17 voor een kaartje).

Enkele faunatunnels onder de A73 worden intensief gebruikt door de das. Uit de veldbezoeken is niet te concluderen dat de faunatunnels bewoond zijn door de das. Echter, omdat de wissel tussen de hoofdburcht en de faunatunnels onder de A73 duidelijk veelvuldig wordt gebruikt, is het aannemelijk dat het hier om dezelfde dassenclan gaat. Indien de faunatunnels toch fungeren als bij- of hoofdburcht voor de das, sterkt dat de keuze voor de ligging van compensatiegronden ten noorden van de onderzoeklocatie. Deze liggen namelijk dichtbij de faunatunnels onder de A73, waardoor de gronden geschikt zijn als compensatie voor de das.

Figuur 16. Compenserende maatregelen voor de das. Binnen het zoekgebied voor de das dienen de aangegeven hectares compensatiegrond te liggen.

Inrichting compensatiegronden

Een gedeelte van de compensatiegronden zijn, vooruitlopend op de ontwikkeling van Klaver 14, al gerealiseerd. De compensatiegronden dienen geschikt foerageerhabitat voor de das te zijn (met name voldoende regenwormen bevatten). Maatregelen hiervoor zijn o.a.:

- Gronden bestaan voor minimaal 12% uit kleine landschapselementen zoals hagen, struiken, poelen, etc (conform Natuurbalans – Limes Divergens (auteur onbekend) 2017);
- Beplanting kiezen van inheems plantmateriaal, zoals o.a.:
 - Beuk - *Fagus sylvatica*
 - Fruitbomen (hoogstam)
 - Hazelaar - *Corylus avellana*
 - Hondсроos - *Rosa canina*
 - Inlandse vogelkers - *Prunus padus*
 - Lijsterbes - *Sorbus aucuparia*
 - Mispel - *Mespilus germanica*

- Sleedoorn - *Prunus spinosa*
- Wilde appel - *Malus sylvestris*
- Wilde peer - *Pyrus pyraeaster*
- Zoete kers - *Prunus avium*
- Bij de aanleg van fruitboomgaarden is het van belang dat er zo veel mogelijk verspreid over het jaar vruchten beschikbaar zijn. Bovendien dienen de fruitbomen minimaal vijf jaar oud te zijn;
- Percelen inzaaien met een gras-klavermengsel;
- Beperken van het gebruik van pesticiden, stikstofmeststoffen en grondontsmettingsmiddelen;
- Beperken van de grondwaterstandsverlaging;
- Opbrengen van ruige stalmest;
- Bloten van grasland;
- Bij voorkeur 50 procent of meer van het totaal aan grasland moet niet hoger dan 5 centimeter zijn, zodat de dassen voldoende regenwormen kunnen vangen (voorkeur voor beweiding, anders maaien);
- Er dient voldoende beschutting aanwezig te zijn in de vorm van groepen bosschages, die kunnen dienen als schuilplek. Beschutting is met name nodig langs de doorgaande wegen. Deze eilandjes dienen voldoende ondergroei te hebben, en een doorsnede van minimaal 10 meter te hebben.

Bereikbaarheid (faunatunnel)

De huidige wissel loopt vanuit de hoofdburcht van de das (tussen de A73 en de oprit van de A73) door een faunatunnel onder de oprit door, langs de N295 onder het viaduct door, richting het noorden (zie Figuur 13). Dit is een route van circa 1,25 km. Om de compensatiegronden beter bereikbaar te maken, dient er een faunatunnel onder de N295 te komen. Hiervoor zijn er dus werkzaamheden op provinciale gronden nodig. Met de faunatunnel wordt de route circa 850 meter korter, waardoor het foerageergebied binnen 500 meter van de vermoedelijke hoofdburcht ligt. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Afstemming met Provincie Limburg benodigd;
- Geen wateroverlast;
- Begeleidende beplanting aanwezig van inheems plantmateriaal;
- Boren vanuit NW-zijde;
- Materiaaldepot voor werkzaamheden aan de NW-zijde;
- Minimale doorsnede 50 cm;
- Hellingshoek tot maximaal 1 op 3;
- Tijdig ongeschikt maken 3 vluchtpijpen das;
- Realisatie bij voorkeur in minst kwetsbare periode (juli t/m november, maar zie hoofdstuk 7.4);
- Bij aanleg tunnel dient de looproute richting het noorden functioneel aanwezig te blijven en dienen er geen werkzaamheden 's nachts plaats te vinden (of niet later dan 19:00 uur in het geval het laat donker wordt).

Kleine faunatunnel Venrayseweg

De nieuw in te richten en reeds ingerichte compensatiegronden worden gesplitst door de Venrayseweg. Om hier een veilige oversteek te garanderen en de kans van ingebruikname te optimaliseren, dient een faunatunnel aangelegd te worden, inclusief begeleidende beplanting. De doorsnede van deze kleinere faunatunnel dient minimaal 30 centimeter te zijn.

Ontmoedigen das binnen planlocatie

Om enerzijds te voorkomen dat de das verstoord wordt tijdens de werkzaamheden op de planlocatie, en anderzijds de kans op ingebruikname van de tunnel te vergroten, dient de planlocatie afgesloten te worden voor de das. Bovendien dient het bestaande hekwerk ten oosten van de oprit naar de A73 toe

versterkt te worden zodat de das niet meer op de planlocatie komt. Voor het ontmoedigen zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- Planlocatie dient afgeschermd te worden met dassenraster (inclusief ontsnappingspoortjes op maximale afstand van 500 meter van elkaar);
- Rasters dienen aan te sluiten op het raster van N295 en de Venrayseweg;
- Rasters bestaan uit verzinkt, gepuntlast casanetgaas en komen minimaal 1 meter boven maai-veld uit. Ze zijn minimaal 20 centimeter in de grond ingegraven en onder de grond is nog eens minimaal 30 centimeter brede strook horizontaal ingegraven;
- Wildroosters bij scherm Heierkerkweg en uitrit N295;
- Versterking/verbetering dassenraster viaduct N295-Venrayseweg;
- Optimaliseren raster ten oosten van oprit naar A73 inclusief ontsnappingspoortjes.

Aanbrengen potentiële burchtlocatie

Doordat de das ontmoedigd wordt binnen de planlocatie, gaan er zeven dassenpijpen verloren. Om deze rust- en verblijfplaatsen te compenseren wordt er, conform Kennisdocument voor de das (BIJ12, 2017), een grondhoop aangebracht in het compensatiegebied die kan dienen als potentiële burchtlocatie. Voor de realisatie van de grondhoop zijn de volgende voorwaarden van toepassing:

- Grond van vergraafbaar zand;
- Gereed minimaal 6 maanden voor verlies van de functie van de zeven dassenpijpen;
- Locatie nader te bepalen, maar in rustige omgeving met weinig verstoring van de mens (echter: das is gewend aan verkeer) en nabij de compensatiegronden;
- Aanbrengen van een aantal loze buizen (materiaal: gres).

Ontmoedigen gebruik zeven dassenpijpen binnen planlocatie

Zoals hierboven beschreven wordt het raster ten oosten van de oprit naar de A73 (scheiding hoofdburcht – planlocatie) geoptimaliseerd. Hierdoor kan de das vanuit de planlocatie nog wel naar de hoofdburcht toe (ontsnappingspoortjes), maar niet meer terug. De zeven dassenpijpen aan de oost-zijde van de planlocatie gaan hierdoor verloren. Hieraan zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- De alternatieve burchtlocatie (zie hierboven) dient minimaal 6 maanden gereed te zijn;
- De compensatiegronden dienen minimaal zes maanden voorafgaand aan het ontmoedigen ingericht te zijn (maar zie hoofdstuk 7.4 voor de fasering van de inrichting van compensatiegronden naar ratio van werkzaamheden).

Samenvatting

Ten tijde van schrijven is er 23 ha compensatiegrond aangewezen, waarvan $5+6,5+2,1+0,5=14,1$ ha reeds is gerealiseerd. De overige inrichting zal gebeuren op basis van de fasering van ontwikkelingen, zie hoofdstuk 7.4. De das wordt ontmoedigd om nog op de planlocatie te komen middels dassenrasters en wildroosters. De compensatiegronden worden ingericht als optimaal foerageergebied voor de das, er wordt een grondhoop gerealiseerd (als potentiële burchtlocatie), om de loopafstand te verkorten wordt een faunapassage onder de N295 gerealiseerd en wordt de looproute versterkt middels inheems geleidende beplanting.

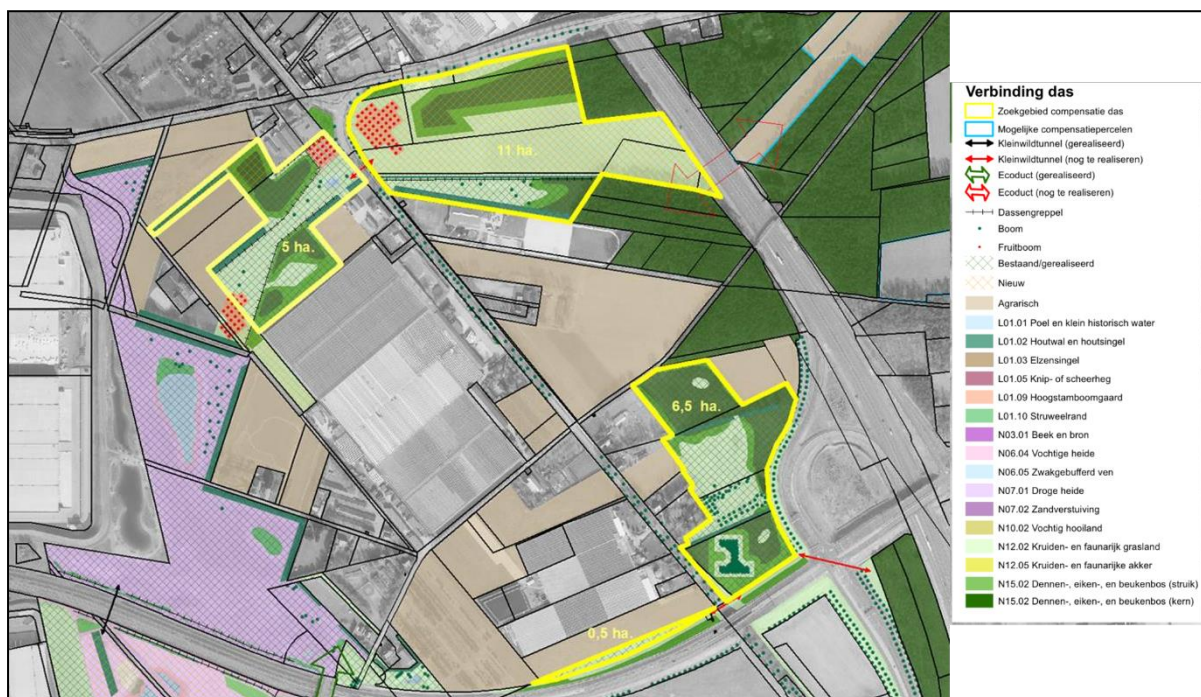
7.3 Compensatiegronden

Het stapelvoedsel van de das zijn regenwormen. Deze zijn te vinden in bemeste grasweides, met idealiter gras dat niet hoger is dan 5 cm (door beweiding of maaien). Dassen zijn omnivoor en opportunistische eters, waarbij naast regenwormen ook voorkomende andere voedselbronnen (zoals bosvruchten, valfruit, noten, eikels, granen, mais, paddenstoelen, jonge knaagdieren, egels, slakken en insecten, emelten en kevers) worden gegeten. Deze zijn te vinden in een gevarieerd landschap met kleine landschappelijke elementen.

Onder 'optimaal foerageergebied' vallen gebieden die jaarrond voedsel bieden, zoals bemeste (korte) graslanden en hoogstamboomgaarden met gras als onderlaag. Secundaire foerageergebieden geven alleen in bepaalde gedeeltes van het jaar voedsel, zoals akkers en ruigtes.

Volgens het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017) wordt een compensatiefactor van 120% gehanteerd voor optimaal geschikt leefgebied, 50% voor matig geschikt leefgebied en 0% voor ongeschikt leefgebied. In totaal zal er 15,59 ha nieuw leefgebied ingericht moeten worden (zie Tabel 4), maar wordt er 23 ha gecompenseerd. Ten tijde van schrijven is er 23 ha compensatiegrond aangewezen, waarvan $5+6,5+2,1+0,5=14,1$ ha reeds is gerealiseerd (zie Figuur 17 en hoofdstuk 7.4 voor de planning van de inrichting van de overige compensatiegronden).

De nieuw te realiseren, of reeds gerealiseerde bosranden (middengroen in Figuur 17) bevatten hazelaar, roze kornoelje, vuilboom, wilde lijsterbes, trosvlier en Gelderse roos. De nieuw te realiseren, of reeds gerealiseerde houtwallen (turquoise in Figuur 17) bevatten berk, zwarte berk, maar ook hazelaar, beuk, eik, vuilboom, wilde lijsterbes en Gelderse roos. Hiermee bevatten ze jaarrond voedsel voor de das en vallen ze onder optimaal foerageergebied. In de kernbossen (donkergroen in Figuur 17) zullen tevens bes- en nootdragende soorten worden aangeplant waardoor ook deze gebieden optimaal zijn voor de das.

Figuur 17. Reeds verworven en gedeeltelijk ingerichte compensatiegronden (6,5+5+0,5+2,1 ha) zijn groen gearceerd. De nog in te richten compensatiegronden (8,9 ha) zijn oranje gearceerd. Een vergrote weergave is opgenomen in Bijlage II.

7.4 Planning werkzaamheden

Algemeen

Binnen de gehele planlocatie dienen er geen werkzaamheden 's nachts (of later dan 19:00 uur in geval het laat donker wordt) plaats te vinden. Tussen maart en augustus is broedseizoen en is het opstarten van werkzaamheden niet mogelijk (tenzij de planlocatie broedvogelvrij gehouden kan worden). Verder worden de werkzaamheden binnen de planlocatie gefaseerd opgestart. Voor onderverdeling van centrale, oostelijke en westelijke deellocatie: zie hoofdstuk 2.1.

Realisatie faunatunnel onder N295

Voor de realisatie van de faunatunnel onder de N295 worden er werkzaamheden verricht op provinciale gronden. Hierdoor zal er afstemming moeten plaatsvinden tussen Provincie Limburg en het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Na afstemming dient de faunatunnel bij voorkeur buiten de kwetsbare periode van de das (dus in de periode juli t/m november) gerealiseerd te worden. Indien niet mogelijk dienen mogelijk aanvullende maatregelen genomen te worden om buiten de kwetsbare periode te voorkomen dat de vluchtpijpen in het werkgebied in gebruik genomen worden door de das. Na realisatie van de faunatunnel is het voor de das gemakkelijker om de nieuwe compensatiegronden te bereiken.

Centrale deellocatie en voetgolfterrein

Het centrale gedeelte heeft een matige geschikte functie voor de das. Er is voldoende foerageergebied aanwezig om het tijdelijk wegvallen van dit deelgebied op te vangen. Indien de werkzaamheden (qua ligging) gefaseerd opgestart worden, kan ook in de realisatie van de compensatiegronden een fasering plaatsvinden. Bij werkzaamheden in het centrale deel dienen 5,50 ha compensatiegronden maximaal 2 jaar na start werkzaamheden gereed te zijn. Bij gefaseerde realisatie van het centrale deel, kan ook de compensatie naar ratio worden gerealiseerd (50% van het verloren gegane matig foerageergebied, conform Kennisdocument das). Hierbij dienen er voorzieningen te worden getroffen dat het overige deel van het foerageergebied beschikbaar blijft voor de das, en dient er voorkomen te worden dat de das op het werkterrein komt. Werkzaamheden kunnen hier starten ná het verlenen van ontheffing (mits het gebied broedvogelvrij wordt gehouden), of mogelijk in overleg met bevoegd gezag eerder.

Westelijke deellocatie

In de westelijk gelegen weilanden bevindt zich foerageergebied van de das. Indien de werkzaamheden (qua ligging) gefaseerd opgestart worden, kan ook in de realisatie van de compensatiegronden een fasering plaatsvinden. Bij werkzaamheden in de westelijke deellocatie dienen 5,16 ha compensatiegronden minimaal 6 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden gereed te zijn. Aan deze voorwaarde is reeds voldaan door de inrichting van 14,1 ha compensatiegronden. De werkzaamheden in dit gedeelte kunnen starten buiten de kwetsbare periode van de das (dat wil zeggen: tussen juli en november, mits er geen broedvogels aanwezig zijn). Bij de werkzaamheden dienen er voorzieningen te worden getroffen dat het overige deel van het foerageergebied beschikbaar blijft voor de das, en dient er voorkomen te worden dat de das op het werkterrein komt.

Oostelijke deellocatie

In de oostelijk gelegen akker zijn foerageergebied en zeven dassenpijpen aanwezig. Indien de werkzaamheden (qua ligging) gefaseerd opgestart worden, kan ook in de realisatie van de compensatiegronden een fasering plaatsvinden. Bij werkzaamheden in de oostelijke deellocatie dienen 4,93 ha compensatiegronden (inclusief een grondhoop als alternatieve burchtlocatie) minimaal zes maanden voorafgaand aan de werkzaamheden gereed te zijn. De werkzaamheden in dit gebied dienen te beginnen zes maanden na de realisatie van de grondhoop (alternatieve potentiële burcht) en zes maanden nadat de compensatiegronden gerealiseerd zijn. Werkzaamheden kunnen hier starten nadat stap 1 en 2 uit tabel 5 zijn doorlopen: naar verwachting september-november 2021 (of in juli 2021 indien de locatie broedvogelvrij gehouden is).

Tabel 5. Planning maatregelen en werkzaamheden oostelijk deelgebied van de planlocatie.

	2020												2021											
Werkzaamheden	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Algemeen: broed-seizoen																								
Algemeen: kwetsbare periode das																								
Realiseren faunatunnel onder N295*																								
1a. Inrichten compensatiegronden incl. beplanting																								
1b. Realiseren grondhoop																								
2. Zes maanden wachten																								
3. Afrasteren planlocatie																								
4. Start werkzaamheden																								
	Werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden																							
	Werkzaamheden kunnen, met het treffen van passende maatregelen, mogelijk uitgevoerd worden																							
	Werkzaamheden kunnen niet uitgevoerd worden																							

*: faunatunnel onder N295 dient gereed te zijn voor start werkzaamheden aan oostelijke deellocatie.

8 LITERATUURLIJST

BIJ12, 2017: Kennisdocument das. Versie 1.0 juli 2017.

Goutbeek, A.B., 2018. De staat van instandhouding, factsheet voor 25 soorten in Gelderland. Arcadis, d.d. 16 mei 2018.

Hollander, H. & M. La Haye, 2013. Dassenschade en -preventie. Rapport 2013.011. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Linders C.E. & Pahlplatz R.A.J. 2019. Dassenplan Parc Zaarderheiken 2019. Status definitief, 5 juni 2019, aanpassing 25 juni 2019. Bureau Meervelt.

Natuurbalans – Limes Divergens (auteur onbekend) 2007. Normen en methoden berekenen natuurschade, Methodiek Natuurcompensatie Limburg.

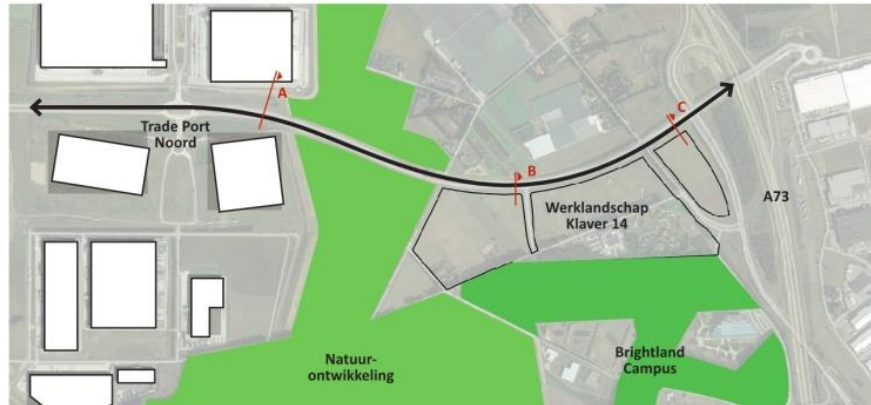
Provincie Limburg, 2017. Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg, d.d. 1 december 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE 1: VISIEKAART

Locatie Werklandschap Klaver 14

Het Werklandschap Klaver 14 ligt tussen het snelweglandschap van de A73, Trade Port Noord en de Brightland Campus. De Greenportlane ontsluit de gebieden.

Greenportlane: hoofdontsluiting van Trade Port en Klaver 14

Onderdeel van de Greenportlane is de afwateringsloot met een bomenrij (jonge eiken). De bomen (6 tot 7m hoge eiken) staan op het grondeigendom van de Provincie, direct tegen de grens van het uitgeefbaar gebied. Met de groei van de boomkronen moet rekening worden gehouden bij het bepalen van de voorgevelrooilijn. De boomkronen hebben ruimte nodig om uit te kunnen groeien tot volwassen formaat.

BIJLAGE II: COMPENSATIEGRONDEN DAS

Verbinding das

- Zoekgebied compensatie das
- Mogelijke compensatiepercelen
- Kleinwildtunnel (gerealiseerd)
- Kleinwildtunnel (nog te realiseren)
- Ecoduct (gerealiseerd)
- Ecoduct (nog te realiseren)
- Dassengreppel
- Boom
- Fruitboom
- Bestaand/gerealiseerd
- Nieuw
- Agrarisch
- L01.01 Poel en klein historisch water
- L01.02 Houtwal en houtsingel
- L01.03 Elzensingel
- L01.05 Knip- of scheerheg
- L01.09 Hoogstamboomgaard
- L01.10 Struweelrand
- N03.01 Beek en bron
- N06.04 Vochtige heide
- N06.05 Zwakgebufferd ven
- N07.01 Droge heide
- N07.02 Zandverstuiving
- N10.02 Vochtig hooiland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.05 Kruiden- en faunarijke akker
- N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos (struik)
- N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos (kern)

